

## POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z wniosku A.J.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.  
o ustalenie ustawodawstwa właściwego,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 13 czerwca 2019 r.,  
skargi kasacyjnej wnioskodawczynie od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 25 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2018 r., zmienił zaskarżony przez organ rentowy wyrok Sądu Okręgowego w [...] z dnia 15 listopada 2016 r. i oddalił odwołanie A.J. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 8 stycznia 2016 r.

Sąd drugiej instancji zaakceptował dokonane w sprawie ustalenia Sądu Okręgowego, stwierdzające że odwołująca się zamieszkuje w Polsce i tu prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą od 1 stycznia 2013 r. W dniu 6 marca 2013 r. powiadomiła pisemnie pozwanego, że podjęła pracę najemną w Słowacji, co doprowadziło do wydania decyzji o tymczasowym poleganiu ubezpieczeniu społecznemu tamże. Dalej pozwany zwrócił się do ubezpieczonej o przedstawienie zaświadczenia A1 wystawionego przez słowacką instytucję ubezpieczenia społecznego. Następnie – z racji nie otrzymania tego dokumentu – pozwany zwrócił

się do słowackiej instytucji ubezpieczenia społecznego. W dniu 7 stycznia 2015 r. organ rentowy otrzymał stanowisko słowackiej instytucji do spraw ubezpieczenia społecznego odnośnie do braku możliwości zaakceptowania, jako ostateczne ustawodawstwa słowackiego. *Socialna Poistovna* podała także, że w firmie „A.” s.r.o. nie doszło do faktycznego wykonywania pracy, stąd też wydano w tej sprawie negatywną decyzję o niepodleganiu ubezpieczeniu społecznemu na Słowacji od dnia 1 stycznia 2013 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak formularza A1 przekreśla możliwość zaaprobowania rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. W sprawie nie ma podstaw do negowania ustaleń słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, gdyż byłoby to sprzeczne z zasadą lojalności między państwami członkowskimi.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył skargą kasacyjną pełnomocnik odwołujący się w całości, domagając się jego uchylenia a następnie zmiany przez stwierdzenie, że A.J. podlega od dnia 1 stycznia 2013 r. ustawodawstwu polskiemu, ewentualnie wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został umotywowany jej oczywistą zasadnością, gdyż doszło do naruszenia licznych przepisów prawa materialnego, w tym przepisów prawa UE. Zdaniem skarżącej, doszło do naruszenia art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE.L 166/1 z dnia 7 czerwca 2004 r., dalej powoływane jako rozporządzenie nr 883/2004) oraz art. 1 ust. 2 lit. c w związku z art. 5 i 6 i art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. 2009.284.1; dalej „rozporządzenie nr 987/2009”), a tym samym art. 288 akapit 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na przyjęcie jej do rozpoznania, albowiem skarżący nie wykazał dostatecznie przyczyn wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Postępowanie kasacyjne cechuje swoisty formalizm. Sprowadza się on między innymi do przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia. Nie chodzi jednak o formalne powołanie się na jedną z czterech podstaw wymienionych w treści art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 – 4 k.p.c., lecz o przedstawienie jurydycznych argumentów uzasadniających wybrany kierunek argumentacji. Dopiero wówczas istnieją podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeżeli skarga kasacyjna ma być oczywiście uzasadniona, to znaczy, że widoczne są *prima facie* elementarne naruszenia prawa materialnego albo procesowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571), a dany wniosek nie wymaga głębszej analizy materiału dowodowego. Natomiast sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Nie jest też wystarczające – jak chce tego skarżący- odwołanie się do samego rezultatu sprawy (oddalenia odwołania), gdyż tego rodzaju decyzja nie realizuje cech oczywistego naruszenia prawa, bowiem wówczas każde oddalenie odwołania (powództwa) realizowałoby daną podstawę, co z istoty rzeczy wyklucza tak rozumianą podstawę przedsądu.

Powyższy schemat obligował skarżącą do wykazania kwalifikowanych cech naruszenia prawa. Jednak lektura uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przekonuje w tej mierze.

Po pierwsze, zaskarżony wyrok nie pozostaje w sprzeczności z utrwaloną linią orzecniczą Sądu Najwyższego (zob. wyroki: z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 333/13, OSNP 2014 nr 3, poz. 47; z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13), bowiem nie został oparty na negatywnej ocenie „ważności umowy o pracę odwołującej się”. Wręcz przeciwnie, to skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania akcentuje skuteczne zawarcie umowy o pracę na Słowacji, podczas gdy zupełnie pomija fakt, jaki został w procesie przyjęty za oś wnioskowania, a dotyczący braku zaświadczenia A1 oraz stanowiska słowackiego organu ubezpieczenia społecznego. Niezależnie od tego można zgodzić się z tezą, że osoba która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swoją pracę najemną. W okolicznościach sprawy oznacza to, że skoro został nawiązany stosunek pracy z pracodawcą słowackim, przy jednocześnie prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce, istnieją przesłanki do ustalenia słowackiego ustawodawstwa. Idąc dalej, faktycznie polska instytucja ubezpieczeniowa nie może oceniać legalności (ważności) stosunku pracy nawiązanego w innym kraju członkowskim.

Opisany paradygmat postępowania nie jest jednak absolutny, o czym zapomina skarżący i pomija w swych rozważaniach te fragmenty argumentacji Sądu Apelacyjnego, które uwidaczniają brak zarzucanej przesłanki przedsądu. Od opisanego wyżej wzorca postępowania istnieją wyjątki, które przy wykorzystaniu procedury z art. 16 rozporządzenia nr 987/2009 pozwalają na czynności wyjaśniające związane z ustaleniem właściwego ustawodawstwa. Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na tego rodzaju zadania i wyraźnie również zaznaczył (s. 15 i 16 uzasadnienia), że negatywny kierunek rozstrzygnięcia wywołuje skutek tej procedury, związany z odmową wydania wnioskodawcy zaświadczenia A1 przez zagraniczną instytucję ubezpieczenia społecznego. Z tego względu nie można też mówić w sprawie o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, skoro podstawą

objęcia polskim system ubezpieczenia społecznego był także wynik postępowania wyjaśniającego, prowadzonego przez pozwanego i jego słowacki odpowiednik.

Oczywiste zaś pozostaje, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest uprawniony do wyręczania instytucji ubezpieczeniowych innych krajów i przesądzenia, czy praca zarobkowa wykonywana na ich terytorium stanowi tytuł ubezpieczenia (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 11 września 2014 r., II UK 587/13, OSNP 2016 nr 1, poz. 13; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., II UZP 2/10, OSNP 2010 nr 17-18, poz. 216).

Suma powyższych uwag sprowadza się do tezy, że Sąd drugiej instancji nie rozstrzygnął w sposób suponowany we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Stąd jasne pozostaje, że w sprawie nie występują, podnoszone przez wnioskodawcę przyczyny z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.

Z powyższych powodów orzeczono z mocy art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.